

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК ХЯМЕ
(ФІНЛЯНДСЬКА РЕСПУБЛІКА)
СІЛЕЗЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У КАТОВИЦЯХ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ НОРД (КОРОЛІВСТВО НОРВЕГІЯ)
МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ІНКЛЮЗІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної конференції
**СУЧАСНИЙ ДИЗАЙН ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ:
УСПІШНІ УКРАЇНСЬКІ ТА ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ**

11 листопада 2025 року, м. Київ

О. О. Красненко, Г. В. Супрун

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК В УЧНІВ З АУТИЗМОМ З ОПОРОЮ НА МЕТОД СЕНСОРНО-ІНТЕГРАТИВНОЇ ТЕРАПІЇ 134

М. О. Купченко, О. В. Мартинчук

МЕТОД СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЯК ЗАСІБ ПЕДАГОГІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ 136

В. О. Кушнар'ова, Р. О. Павлюк

ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА 138

А. П. Кушнірчук, Т. В. Хомик, С. О. Логвиненко

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ НАВИЧКИ МОВНОГО АНАЛІЗУ ТА СИНТЕЗУ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ 141

М. В. Лазаренко, Р. О. Павлюк

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЗАСОБАМИ КОМУНІКАТИВНОЇ СИСТЕМИ PECS 144

В. Р. Левчук, О. А. Козлюк

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДЕНВЕРСЬКОЇ МОДЕЛІ РАННЬОГО ВТРУЧАННЯ У РОБОТІ З ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА 147

Н. А. Лопатинська

НЕЙРОПРОПИСИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГРАФОМОТОРНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ 149

М. М. Мартинчук, Г. І. Васильєва

ПОЛІСЕНСОРНИЙ ПІДХІД У РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ «ГАРНОГО СТАРТУ» 151

М. М. Михальченко, О. П. Таран

ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ ТА РОЗУМІННЯ ЗВЕРНЕНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 153

В. М. Міронова

ДЕНВЕРСЬКА МОДЕЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З РАС В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ 155

В. М. Мошина, Е. А. Данілавичюте

ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ КАТЕГОРІЙ ВІДМІНКА ТА РОДУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ІНШОМОВНИХ РОДИН 157

систематичного вдосконалення графомоторної підготовленості учнів та відкриває шляхи для імплементації передових вітчизняних і зарубіжних корекційних практик у роботі з дітьми молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

Список використаних джерел:

1. Лопатинська Н. А., Фоменко В. Профілактика дисграфії у дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами. *Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти*: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції (м. Запоріжжя, 23-24.10.2024). С. 349–352.
2. Ceccacci S., Taddei A., Bianco N., Giaconi C., Forteza D., Moreno-Tallón F. Preventing Dysgraphia: Early Observation Protocols and a Technological Framework for Monitoring and Enhancing Graphomotor Skills. *Information*. Volume 15. Issue 12. 2024. URL: https://www.mdpi.com/2078-2489/15/12/781/xml?utm_source=chatgpt.com.
3. Liu Zh., Li J., Bi H-Y, Xu M., Yang Y. Disruption of Functional Brain Networks Underlies the Handwriting Deficit in Children With Developmental Dyslexia. *Neurosci. Sec. Neurodevelopment*. Volume 16. 2022. URL : <https://www.frontiersin.org/journals/neuroscience/articles/10.3389/fnins.2022.919440/full>

М. М. Мартинчук, м. Київ

mmmartynchuk.fpsrso22@kubg.edu.ua

Г. І. Васильєва, м. Київ

h.vasylieva@kubg.edu.ua

ПОЛІСЕНСОРНИЙ ПІДХІД У РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ: ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ «ГАРНОГО СТАРТУ»

Відомо, що розвиток полісенсорного сприймання у дітей старшого дошкільного віку з особливими освітніми потребами є однією з ключових умов ефективності навчання, формування мовлення та становлення пізнавальних процесів. Полісенсорність передбачає інтеграцію інформації з різних каналів (зорового, слухового, тактильного, кінестетичного, вестибулярного), що у віці 5–6 років формує підґрунтя для розвитку мовлення, мислення, пам'яті та уваги. У дітей з ООП сенсорна інтеграція часто порушена через нерівномірність функціонування аналізаторів, що ускладнює засвоєння інформації й уповільнює когнітивно-мовленнєвий розвиток [1-3]. Це зумовлює потребу у впровадженні методик комплексної полісенсорної стимуляції в освітньому процесі.

В українській і зарубіжній літературі розкрито потенціал полісенсорного підходу для дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Зарубіжні праці (зокрема М. Bogdanowicz) демонструють ефективність Metoda Dobrego Startu (Методики гарного старту), що ґрунтується на синхронній стимуляції зорового, слухового та рухового аналізаторів і позитивно впливає на мовлення, пізнавальну сферу та моторику [4, 5]. В українському контексті ця методика залишається маловивченою як цілісна система: елементи застосовуються фрагментарно, відсутні докладні рекомендації щодо адаптації до вітчизняних умов.

Metoda Dobrego Startu у польській освітній системі сформувалася на перетині ідей французької методики «Le Bon Départ» (Добрий початок) та сучасних сенсомоторних підходів до розвитку дитини. Вона існує у варіантах, що логічно вибудовують траєкторію розвитку: «Легкі візерунки і пісеньки/вірші» (2–5 р.), «Візерунки, подібні до літер» (5–6 р.), «Літери й пісеньки/вірші» (6–10 р.). Для старших дошкільників з особливими освітніми потребами найдоцільнішими є другий і третій варіанти, що готують руку до письма, формують фонематичну обізнаність і лишаються ігровими та адаптивними.

Полісенсорний ефект Методики гарного старту забезпечується структурою заняття: вступним, основним і завершальним етапами. Основний етап включає три послідовні сегменти: рухові, слухо-рухові та слухо-зоро-рухові вправи.

Рухові вправи спрямовані на розвиток кінестетичного сприймання, моторної координації та зорово-рухової інтеграції. Вправи на тілесну координацію (імітація рухів тварин, стрибки, балансування) супроводжуються мовленнєвим матеріалом, синхронізуючи рух і мовлення.

Слухо-рухові вправи орієнтовані на розвиток слухового сприймання, зокрема фонематичного слуху, ритму, уваги та пам'яті. Діти слухають спеціально підібрані ритмічні пісні або вірші й відтворюють їх рухами (плескання, притупування, рухи пальцями за ритмом), що покращує розрізнення звуків, слухову увагу й пам'ять і формує міцний фонематичний базис (профілактика дислексії).

Слухо-зоро-рухові вправи спрямовані на розвиток зорового сприймання, просторової орієнтації, дрібної моторики та графомоторних навичок. Діти спостерігають за графічними зразками (геометричні форми, лінії, літери), а далі відтворюють їх: малюють пальцем у піску чи на текстурованих поверхнях, обводять у повітрі або виконують малювання на папері. Ритмічний супровід, використаний на попередньому етапі, інтегрує зорові, слухові та моторні канали. Завершальний етап передбачає рефлексію, релаксацію та закріплення набутих умінь, що сприяє стабілізації емоційного стану дітей.

Нами було проведено опитування педагогів закладів дошкільної освіти з метою вивчення їх обізнаності із методами та засобами розвитку полісенсорного сприймання у дошкільнят. З'ясовано, що у практиці дитячих садочків України переважає фрагментарне застосування полісенсорних вправ; бракує структурованих, методично підтриманих програм; разом з тим педагоги вважають,

що Методика гарного старту, яка синхронізує слухові, зорові та рухові компоненти, є перспективним інструментом, вони високо оцінюють її доцільність, але потребують ресурсів і навчання.

Перспективами подальших досліджень є розроблення та апробація комплексів занять на основі Методики гарного старту для дітей з різними освітніми труднощами.

Список літературних джерел:

1. Луцько К. В., Махлун В. О., Ступак Д. Д. Активізація полімодального сприймання у дітей з особливими потребами та її зв'язок з їх інтелектуальним розвитком. *Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у XXI ст.*: збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 2019). 2019. С. 51–54.
2. Луцько К. В., Мартинчук О. В. Сенсорні чинники когнітивного розвитку дітей з особливими освітніми потребами. *Modernization of the educational system: world trends and national peculiarities*: Conference proceedings of the II International scientific conference (Kaunas, Lithuania, February 22nd, 2019). 2019. С. 253–258.
3. Луцько К. В. Сенсорний розвиток дитини з особливими потребами: ресурси та перспективи. 2018. URL : <https://www.researchgate.net/publication/337544529>
4. Bogdanowicz M., Barańska M., Jakacka E. *Od piosenki do literki, czyli Metoda Dobrego Startu: dla uczniów klas „0” i „I” i uczniów mających trudności w nauce czytania i pisanie. Część 1.* Gdańsk: Wydawnictwo „Fokus”, 1998. 118 с.
5. Bogdanowicz M., Link-Dratkowska E. (2020). *Dobry start według profesor Marty Bogdanowicz: Vademecum dla nauczycieli.* Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2020. 56 с.

М. М. Михальченко, м. Київ
 mmmikhailchenko.fpsrso24m@kubg.edu.ua
О. П. Таран, м. Київ
 op.taran@kubg.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ ТА РОЗУМІННЯ ЗВЕРНЕНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Однією з основних проблем у роботі з дітьми з розладами аутистичного спектра є формування розуміння мовлення. На відміну від однолітків із типовим розвитком, такі діти часто мають труднощі у сприйманні зверненого мовлення, що ускладнює комунікацію та соціальну адаптацію. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю глибшого вивчення цих особливостей і пошуку ефективних методів корекційно-розвивальної роботи.